



HNB

Trg hrvatskih velikana 3, HR-10000 Zagreb · T. +385 1 4564 555 · F. +385 1 4610 551

www.hnb.hr

30. rujna 2024.

Priopćenje o zadržavanju stope protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala za Republiku Hrvatsku od 1,5 posto

Domaći financijski ciklus i nadalje se nalazi u zreloj fazi ekspanzije obilježenoj nastavkom snažnoga kreditiranja stanovništva, posebice u segmentu financiranja potrošnje. S druge strane, iako stambeni krediti još rastu po stabilnim stopama, vidljivo je smanjivanje broja transakcija na tržištu stambenih nekretnina praćeno blagim usporavanjem rasta cijena. Razina akumuliranih cikličkih ranjivosti i nadalje je povišena te HNB ocjenjuje da stopa protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala od 1,5 posto zasad ostaje primjerena potrebi očuvanja otpornosti bankovnog sustava na moguću materijalizaciju sistemskih rizika ili iznenadne šokove. Međutim, daljnje produbljivanje cikličkih ranjivosti u povoljnom makrofinancijskom okružju, osobito ubrzavanje rasta gotovinskih nenamjenskih kredita, moglo bi zahtijevati i dodatno povećanje stope protucikličkoga zaštitnog sloja. Relevantne informacije u skladu s člancima 119. i 123. Zakona o kreditnim institucijama objavljene su u nastavku teksta.

Pokazatelji kreditnog jaza specifičnog za Republiku Hrvatsku (Slika 1.) i kompozitnog indikatora cikličkoga sistemskog rizika (Slika 2.), koji sažima veći skup pokazatelja povezanih s kretanjem financijskog ciklusa, u prvom su tromjesečju 2024. ostali povišeni (Tablica 1.). Snažnom kreditiranju kućanstava, uz ostvarenu godišnju stopu rasta od 10,7% u kolovozu 2024. (na osnovi transakcija), najviše je pridonijelo zamjetno ubrzanje rasta gotovinskih nenamjenskih kredita. Njihova je godišnja stopa rasta dosegla 15,5% u kolovozu, što je najviše u posljednjih trinaest godina. S druge strane, rast stambenih kredita na godišnjoj razini nastavio se usporavati već četvrti mjesec zaredom (na 8,6% u kolovozu), najvećim dijelom zbog učinka baznog razdoblja, odnosno velikog iznosa kredita odobrenih lani u okviru državnog programa subvencioniranja stambenih kredita. Blago se usporio i rast kredita nefinancijskim poduzećima (3,7% u kolovozu). Na tržištu stambenih nekretnina također je primjetno usporavanje, koje se osim u nastavku pada broja transakcija ogleda i u postupnom usporavanju rasta cijena već peto tromjesečje zaredom, koji je u prvom tromjesečju 2024. na godišnjoj razini iznosio 9,1%.

HNB nastavlja provoditi makrobonitetnu politiku usmjerenu na očuvanje otpornosti bankovnog sustava, pa će stopa protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala i nadalje iznositi 1,5 posto. HNB će u ulozi nadležnoga makrobonitetnog tijela nastaviti redovito pratiti razvoj cikličkih sistemskih rizika u svjetlu domaćih i globalnih gospodarskih i financijskih kretanja, kako bi po potrebi pravodobno prilagodio visinu stope protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala.

Tablica 1. Pokazatelji cikličkoga sistemskog rizika i povezane referentne stope protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala za prvo tromjesečje 2024.

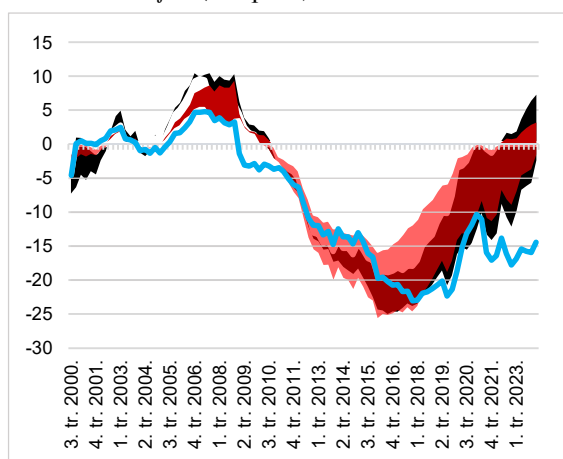
Pokazatelj	Vrijednost omjera/indikatora	Kreditni jaz (odstupanje od dugoročnog trenda)	Referentna stopa ZS-a (pck)
Standardizirani (bazelski) omjer kredita i BDP-a	61,7% ↑	-14,4 p. b.	0%
Specifični omjer kredita i BDP-a (apsolutni jaz)	47,2% ↓ (uži) i 61,5% ↑ (širi)	-1,5 p. b. ↑ do 3,2 p. b. ↑	0% do 1,97% ↑
Specifični omjer kredita i BDP-a (relativni jaz)		-2,4% ↑ do 7,2% ↑	0% do 1,85% ↑
Kompozitni indikator	0,16 ↑ (66. percentil distribucije)	/	0,90% do 1,21% ↑

Napomena: Vrijednosti specifičnog omjera razlikuju se ovisno o definiciji kredita (47,2% za užu definiciju kredita, koja uključuje samo kredite domaćih banaka, i 61,5% za širu definiciju). Razlike u vrijednosti jaza proizlaze iz različitih definicija jaza (apsolutni se računa kao razlika, a relativni kao omjer ovih varijabla: omjera kredita i BDP-a te njegova trenda) i ocijenjenih vrijednosti statističkih trendova. Strelice označuju smjer promjene u odnosu na vrijednost pokazatelja i referentnih stopa iz prethodnog tromjesečja.

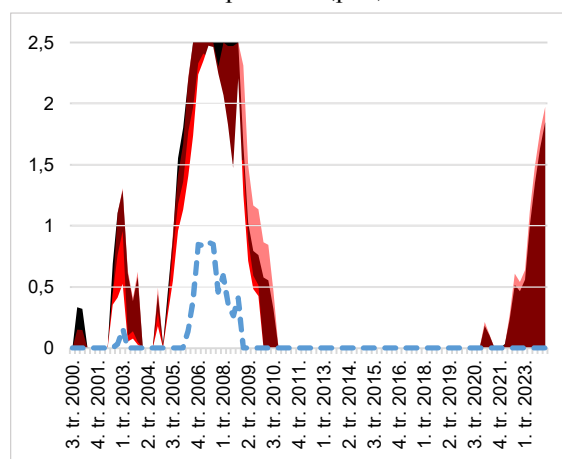
Izvor: HNB

Slika 1. Raspon pokazatelja kreditnog jaza i pripadajućih referentnih stopa ZS-a (pck)

1.a. Kreditni jaz (% i p. b.)



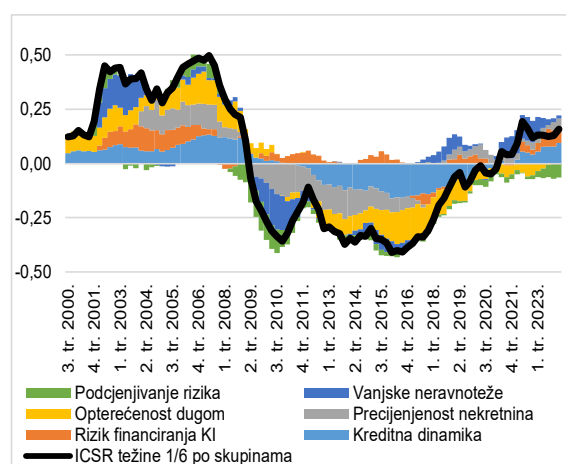
1.b. Referentne stope ZS-a (pck)



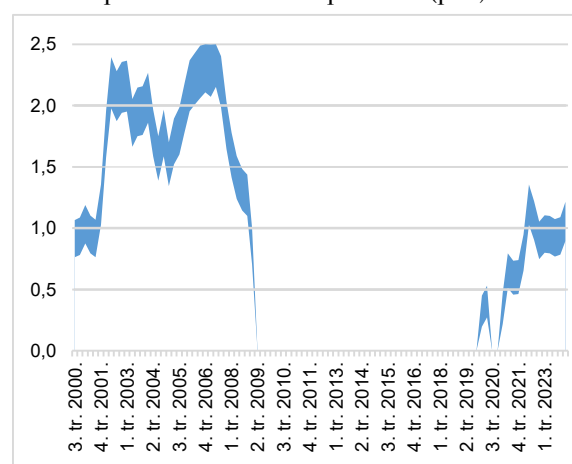
Napomena: Lijevo su prikazani bazelski jaz (plava krivulja) i raspon vrijednosti 12 kreditnih jazova koji za Republiku Hrvatsku bolje ispunjavaju signalnu funkciju u odnosu na bazelski jaz. Crveno osjenčana područja označuju raspon apsolutnih jazova, a crno osjenčano odnosi se na relativne jazove. Desno je prikazan raspon visine stopa ZS-a (pck) kalibriran na osnovi jazova s lijevog panela. Plava iscrtkana krivulja odnosi se na kalibraciju na osnovi bazelskog jaza s lijevog panela. Podrobniji podaci o metodologiji primijenjenoj u procjeni kreditnih jazova prikazani su u [Okviru 2](#). Unaprjeđenje metodologije utvrđivanja i kalibracije protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala u Republici Hrvatskoj, Makroprudencijalna dijagnostika br. 16.

Slika 2. Kompozitni indikator cikličkoga sistemskog rizika (ICSR) i pripadajući raspon referentnih stopa ZS-a (pck)

2.a. Sastav i dinamika ICSR-a



2.b. Raspon kalibriranih stopa ZS-a (pck)



Napomena: Kratica KI odnosi se na kreditne institucije. Donja granica za kalibraciju stope ZS-a (pck) odabrana je tako da stopa postane pozitivna prije nego što pokazatelji uključeni u izračun ICSR-a (Slika 2.a.) dosegnu medijalnu razinu, a gornja je granica određena najvišim percentilima distribucije ICSR-a.

Izvor: HNB